

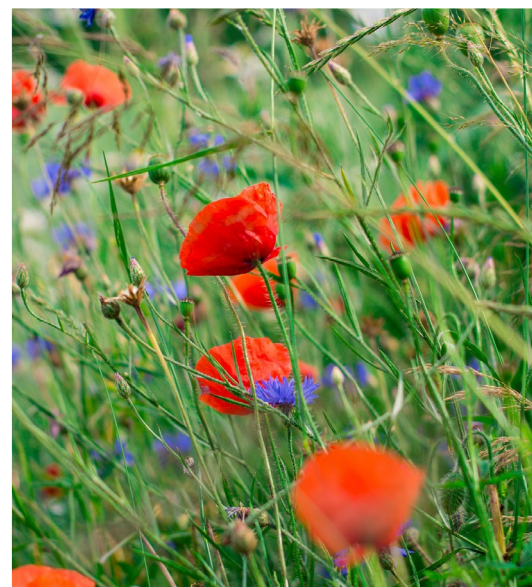
Nasza Euro

Biuletyn Krajowej
Sieci Obszarów Wiejskich
Województwa Wielkopolskiego

PROW incja

1/2018

ISSN 2083-4063

SAMORZĄD WOJEWÓDZTWA
WIELKOPOLSKIEGO

„Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich: Europa inwestująca w obszary wiejskie”.
Instytucja Zarządzająca PROW 2014–2020 – Minister Rolnictwa i Rozwoju Wsi.

Publikacja opracowana przez Departament Programów Rozwoju Obszarów Wiejskich Urzędu Marszałkowskiego Województwa Wielkopolskiego w Poznaniu. Operacja współfinansowana jest ze środków Unii Europejskiej w ramach Krajowej Sieci Obszarów Wiejskich Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020.

SPIS TREŚCI

Słowo wstępne	3
22 miliony złotych na odnowę wsi	4
O grupach producenckich w Berlinie	8
Europa przy wielkopolskim stole wielkanocnym	9
LGD stawiają na współpracę	II
Fundusze dla sołectw	I4
Kiszony szparąg – tradycja rodem z Wielkopolski	I5

Wydawca:

Samorząd Województwa Wielkopolskiego
al. Niepodległości 34
61-714 Poznań

Opracowanie:

Jednostka Regionalna Krajowej Sieci Obszarów Wiejskich
Departament Programów Rozwoju Obszarów Wiejskich
Urząd Marszałkowski Województwa Wielkopolskiego
al. Niepodległości 34, 61-714 Poznań
tel. 61 626 60 00, faks 61 626 60 04
e-mail: ksow@umww.pl
www.wielkopolskie.ksow.pl, www.dprow.umww.pl

Teksty:

Adrian Kapuściński

Opracowanie graficzne i druk:

S-print s.c.
www.s-print.com.pl

Krzysztof Grabowski

Wicemarszałek Województwa Wielkopolskiego

Szanowni Państwo,

rozpoczęliśmy kolejny rok realizacji Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014–2020 w województwie wielkopolskim. W pierwszej połowie 2018 roku ogłosiliśmy aż trzy nabory wniosków na inwestycje związane z poprawą wizerunku terenów wiejskich w naszym regionie. Łącznie na te cele przeznaczymy ze środków Unii Europejskiej kwotę ponad 22 milionów złotych. W artykule publikowanym na łamach pierwszego w tym roku wydania biuletynu „Nasza euroPROWincja” przeczytacie Państwo, jakie operacje mogą być objęte dofinansowaniem, kto może skorzystać z unijnych pieniędzy oraz jakie kryteria będą brane pod uwagę przy ocenie wniosków.

Wielkopolska po raz kolejny była uczestnikiem międzynarodowych targów żywności, rolnictwa i ogrodnictwa Grüne Woche w Berlinie. Udział w wydarzeniu pozwolił nie tylko zaprezentować dziedzictwo kulinarne naszego regionu, ale również umożliwił przeprowadzenie rozmów z przedstawicielami niemieckich organizacji wspierających rolnictwo i rozwój obszarów wiejskich. Tematem spotkania

była promocja współpracy pomiędzy rolnikami, np. w kontekście zakładania grup producenckich i realizacji wspólnych przedsięwzięć.

Tuż przed Wielkanocą, dzięki współpracy Samorządu Województwa Wielkopolskiego z posłem do Parlamentu Europejskiego Andrzejem Grzybem, w Brukseli odbyła się prezentacja osiągnięć i działalności wielkopolskich lokalnych grup działania. Zachęcam do zapoznania się z artykułem na ten temat, z którego dowiedzie się Państwo m.in. o czym dyskutowaliśmy podczas konferencji z udziałem przedstawicieli unijnych instytucji, zorganizowanej w Parlamencie Europejskim.

Na łamach tego wydania biuletynu „Nasza euroPROWincja” prezentujemy również informacje o powiatowych spotkaniach z sołtysami, które z mojej inicjatywy odbyły się w pierwszych miesiącach 2018 roku. Podejmujemy też temat projektów współpracy, realizowanych przez lokalne grupy działania w obecnej perspektywie finansowej.

Serdecznie zachęcam do lektury.

22 miliony złotych na odnowę wsi

W 2018 roku Zarząd Województwa Wielkopolskiego ogłosił trzy nabory wniosków o dofinansowanie projektów w ramach Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014–2020. Wsparciem finansowym objęte zostaną operacje typu: „Inwestycje w obiekty pełniące funkcje kulturalne”, „Kształtowanie przestrzeni publicznej” oraz „Ochrona zabytków i budownictwa tradycyjnego”. Łączny limit środków dostępnych na te zadania dla województwa wielkopolskiego wynosi 5,3 miliona euro.

Zródło: Zasoby UMWW

Prace remontowe przy świetlicy wiejskiej w Bierzwiennej Długiej w Gminie Kłodawa. Realizacja w ramach PROW 2007–2013.

— Od 16 do 30 marca 2018 roku przeprowadziliśmy nabór wniosków na dofinansowanie zadań polegających na budowie, przebudowie lub wyposażeniu świetlic i domów kultury w ramach PROW 2014–2020. Wnioski mogły być składane przez gminy oraz instytucje kultury, dla których organizatorem jest jednostka samorządu terytorialnego. Kolejny nabór, przeznaczony tym razem tylko dla gmin, odbył się w drugiej połowie kwietnia i dotyczył kształtowania przestrzeni publicznej na obszarach wiejskich. Z kolei od 16 do 30 maja bieżącego roku przyjmujemy wnioski obejmujące swoim zakresem ochronę zabytków i budownictwa tradycyjnego — mówi Wicemarszałek Województwa Wielkopolskiego Krzysztof Grabowski.

Inwestycje, o dofinansowanie których ubiegają się potencjalni beneficjenci, mogą być realizowane wyłącznie w miejscowościach liczących do 5000 mieszkańców. Pomoc przyznawana jest w wysokości maksymalnie 500 tysięcy złotych na miejscowość, przy czym limit ten dotyczy łącznie wszystkich trzech zakresów. Środki trafią do beneficjentów w formie refundacji wypłacanej po zrealizowaniu inwestycji. Unijne wsparcie pokrywa do 63,63% kosztów kwalifikowalnych operacji.

O kolejności przysługiwania wsparcia decyduje suma punktów uzyskanych na podstawie kryteriów ogólnokrajowych oraz wojewódzkich. Kryteria zostały określone osobno dla każdego z trzech typów operacji.

REALIZACJA PROW

W przypadku operacji typu „Inwestycje w obiekty pełniące funkcje kulturalne” bardzo dużo, bo aż cztery punkty mogą otrzymać wnioskodawcy, którzy zagwarantują, że po zrealizowaniu operacji przez co najmniej dziewięć miesięcy w roku w obiekcie budowlanym prowadzone będą zajęcia artystyczne, nauka języków obcych, zajęcia opiekuńczo-wychowawcze lub inne cyklicznie odbywające się inicjatywy. Pod uwagę brany jest także podstawowy dochód podatkowy gminy, odnoszony do średniej krajowej, za który można uzyskać maksymalnie trzy punkty. Kolejne trzy punkty przyznane zostaną operacjom, które uwzględnią zastosowanie rozwiązań innowacyjnych w skali województwa, zapewniających warunki do tworzenia wysokiej jakości oferty kulturalnej, dostępnej dla zróżnicowanych grup odbiorców. Dla projektów, które zakładają wyposażenie obiektu budowlanego w mikroinstalację zapewniającą pokrycie co najmniej 50% zapotrzebowania tego obiektu na energię lub w sytuacji, gdy dany obiekt takie wyposażenie już posiada, również przewidziano trzy punkty. Dodatkowe punkty będą przyznane także wtedy, gdy realizacja operacji przyczyni się do powstania i utrzymania przez okres związania nowych miejsc pracy.

Nieco łatwiejsza droga do uzyskania dofinansowania czeka gminy, które charakteryzują się gęstością zaludnienia wynoszącą co najmniej 60 osób/km², poziomem bezrobocia równym lub wyższym od średniego bezrobocia w kraju oraz występowaniem jednej z form ochrony przyrody określonych w ustawie o ochronie przyrody. Dodatkowo w województwie wielkopolskim brane będą pod uwagę trzy kryteria regionalne. Te z kolei premiuje miejscowości, w których nie zrealizowano bądź zrealizowano niewiele podobnych przedsięwzięć w ramach PROW 2007–2013. Jeden punkt uzyskają te operacje, w ramach których wnioskodawcy zaplanują zagospodarowanie otoczenia wokół obiektu budowlanego. Po dodatkowym punkcie przewidziano w sytuacji, gdy przez co najmniej dziewięć miesięcy w roku w obiekcie objętym operacją odbywać się będą cykliczne zajęcia lub inicjatywy skierowane do osób w wieku nieprzekraczającym 30 lat oraz spotkania dla osób powyżej 50 roku życia. Bardzo ważnym kryterium wojewódzkim, mającym wpływ na wybór operacji, jest liczba osób zamieszkujących miejscowość, w której realizowana będzie operacja. Dla miejscowości do 1000 mieszkańców kryterium zakłada aż 5 punktów.

Dla operacji typu „Kształtowanie przestrzeni publicznej” określonych zostało osiem kryteriów krajowych i cztery kryteria regionalne. Kryteria krajowe premiuje operacje, które stanowią uzupełnienie innych inwestycji finansowanych ze środków publicznych, zrealizowanych lub będących w trakcie realizacji na dzień ogłoszenia naboru. W przypadku kształtowania przestrzeni, znaczenie będzie miał również

ruch turystyczny odnotowany w powiecie, na terenie którego realizowana jest inwestycja. Trzy punkty można uzyskać w sytuacji, gdy na 1000 osób zamieszkujących dany powiat przypada co najmniej 100 noclegów udzielonych turystom. Kolejne trzy punkty będą przyznawane projektom innowacyjnym co najmniej w skali województwa. Tyle samo punktów przewidziano w sytuacji, gdy operacja uwzględnia wyposażenie obiektu budowlanego w mikroinstalację zapewniającą pokrycie co najmniej w 50% zapotrzebowania tego obiektu na energię lub w sytuacji, gdy dany obiekt już taką instalację posiada.

Wykonanie siłowni zewnętrznej przy budynku GOK-u dla mieszkańców Strzałkowa jako przykład kształtowania przestrzeni publicznej. Inwestycję zrealizowano dzięki środkom pochodzącym z Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007–2013.

Źródło: Zasoby LGD Unia Nadwarciańska

Dodatkowe punkty można uzyskać, jeżeli opracowanie koncepcji architektonicznej lub urbanistycznej inwestycji zostało wyłonione w wyniku konkursu ogłoszonego przez podmiot ubiegający się o przyznanie pomocy oraz w sytuacji, gdy układ urbanistyczny lub ruralistyczny, którego dotyczy operacja, wpisany jest do rejestru zabytków lub wojewódzkiej ewidencji zabytków. Kryteria krajowe uwzględniają jeszcze gęstość zaludnienia i obecność na terenie gminy form ochrony przyrody wynikających z ustawy o ochronie przyrody. Kryteria regionalne w województwie wielkopolskim przyznają pierwszeństwo w uzyskaniu dofinansowania tym miejscowościom, w których nie zrealizowano podobnych przedsięwzięć w ramach PROW 2007–2013. Aż cztery punkty otrzymają z kolei wnioskodawcy, których operacja przewiduje budowę lub przebudowę oświetlenia ulicznego zasilanego wyłącznie energią pochodzącą z odnawialnych źródeł energii. Dodatkowe punkty można uzyskać, jeśli inwestycja zakłada budowę lub przebudowę chodników lub ciągów komunikacyjnych

REALIZACJA PROW

pieszo-rowerowych, a także utworzenie, zagospodarowanie lub zrewitalizowanie skwerów czy terenów zielonych.

Wnioskodawcy ubiegający się o dofinansowanie operacji typu „Ochrona zabytków i budownictwa tradycyjnego” będą klasyfikowani na liście na podstawie punktacji przyznanej w oparciu o sześć kryteriów krajowych i cztery kryteria regionalne. W tym zakresie największą pulę punktów przewidziano w sytuacji, gdy podmiot ubiegający się o przyznanie pomocy załączy opinię o złym stanie technicznym zabytku i konieczności natychmiastowego podjęcia prac o charakterze interwencyjnym. Istotne z punktu widzenia szans na otrzymanie dofinansowanie może okazać się również planowane przeznaczenie obiektu budowlanego. Jeżeli wnioskodawca zadeklaruje, że więcej niż 50% dotychczas używanej powierzchni obiektu będzie służyło celom edukacyjnym, kulturalnym lub promocyjnym danego regionu, wówczas jego wniosek otrzyma cztery punkty.

Na podobnym zasadach, jak w przypadku kształtowania przestrzeni publicznej, przyznawane będą punkty za kryterium uwzględniające ruch turystyczny w powiecie, na terenie którego siedzibę ma gmina lub instytucja kultury

Zbiornik wodny „Kąpielka” w Raszkowie.

Zródło: Zasoby Stowarzyszenia LGD „Okno Południowej Wielkopolski”

Zródło: Zasoby LG Stare Miasto

Wiejski plac zabaw wraz z infrastrukturą sportowo-rekreacyjną w miejscowości Żychlin.

Zdjęcie: Zasoby UMWW

Zagospodarowany teren rekreacyjno-turystyczny nad zbiornikiem wodnym Przykona w miejscowości Zimotki (gmina Przykona).

składająca wniosek. Jeśli obiekt budowlany, będący przedmiotem operacji, jest wpisany do rejestru zabytków, wówczas takiemu wnioskowi przyznane zostaną dodatkowe cztery punkty, natomiast wpis do wojewódzkiej ewidencji zabytków gwarantuje otrzymanie dwóch punktów. Kryteria krajowe biorą też pod uwagę innowacyjność projektów oraz obecność na terenie gminy co najmniej jednej z form ochrony przyrody.

Kryteria regionalne, określone dla województwa wielkopolskiego, uwzględniają z kolei liczbę mieszkańców miejscowości, w której realizowana będzie inwestycja. Za to kryterium można uzyskać od 1 do 5 punktów, przy założeniu, że im mniejsza liczba mieszkańców, tym większa pula punktów. Większą szansę na uzyskanie środków będą mieć także wnioskodawcy aplikujący o pomoc na realizację zadań w miejscowościach, w których nie przeprowadzono operacji z zakresu inwestycji dotyczących odnawiania lub poprawy stanu zabytków w poprzedniej perspektywie finansowej. Dodatkowe punkty przyznane zostaną wnioskowi dotyczącym inwestycji, które przewidują zagospodarowanie otoczenia zabytkowego obiektu budowlanego oraz instalację monitoringu zabezpieczającego obiekt.

6 marca 2018 roku, w siedzibie Urzędu Marszałkowskiego Województwa Wielkopolskiego, odbyło się szkolenie dla potencjalnych beneficjentów zainteresowanych udziałem w naborach. W jego trakcie szczegółowo zostały omówione kryteria wyboru operacji, formularze wniosków o przyznanie pomocy oraz formularz umowy. Licznie zgromadzeni przedstawiciele wielkopolskich gmin pozyskali także wiedzę na temat prawidłowego przeprowadzania postępowań o udzielenie zamówienia publicznego oraz postępowań przeprowadzanych w trybie konkurencyjnym.

— *Informacje na temat ogłaszanych naborów, jak również wszelkie niezbędne do złożenia wniosku formularze dostępne są na stronie internetowej Departamentu PROW Urzędu Marszałkowskiego Województwa Wielkopolskiego w Poznaniu: www.dprow.umww.pl. Podpisanie pierwszych umów z beneficjentami powinno nastąpić już w drugiej połowie roku. Jest to ważne, bo od tego momentu można rozpocząć realizację operacji* — podsumowuje Izabela Mroczek, dyrektor Departamentu PROW UMWW.

O grupach producenckich w Berlinie

Rolnicy z Wielkopolski wzięli udział w wyjeździe studyjnym do Niemiec. Celem wizyty, zorganizowanej przy współpracy Samorządu Województwa Wielkopolskiego i Wielkopolskiej Izby Rolniczej, była wymiana doświadczeń z przedstawicielami niemieckich organizacji rolniczych na temat tworzenia i działalności grup producenckich. Spotkanie z partnerami zagranicznymi odbyło się 22 stycznia 2018 roku podczas targów żywności, rolnictwa i ogrodnictwa Grüne Woche w Berlinie, czyli największej na świecie imprezy wystawienniczej o tematyce rolno-spożywczej. Obecność Wielkopolan w stolicy Niemiec była też okazją do zaprezentowania tradycyjnej kuchni oraz produktów naszego regionu.

— W Wielkopolsce zarejestrowanych jest ponad 500 grup producenckich. Cel ich działania to m.in. wspólne wprowadzanie towarów do obrotu i dostosowywanie produktów rolnych, a także procesu produkcyjnego do wymogów rynkowych. Ważne, aby stwarzać możliwości rolnikom do wymiany doświadczeń z przedstawicielami podobnych organizacji działających w innych krajach Unii Europejskiej. Okazją ku temu był tegoroczny wyjazd studyjny do Berlina, w którym wzięli udział przedstawiciele wielkopolskich grup producenckich — powiedział wicemarszałek Krzysztof Grabowski.

Wśród uczestników biorących udział w wyjeździe studyjnym do Niemiec znaleźli się m.in. członkowie trzech wielkopolskich grup producenckich: Grupy Producentów Warzyw CHROBRY, Grupy TOP GAJOR, zrzeszającej hodowców gęsi, oraz Grupy TOP-HODOWLA, która skupia producentów trzody chlewnej. Przedstawiciele grup producenckich omówili najważniejsze aspekty swojej działalności, wskazując na korzyści płynące ze współpracy w tej formie. Zaprezentowano też przykłady związków zrzeszających grupy, m.in. Stowarzyszenie „Grupy Wielkopolskie” oraz Krajowy Związek Grup Producentów Rolnych Izba Gospodarcza. Wielkopolanie podzielili się również wiedzą na temat rozwoju Sieci Dziedzictwa Kulinarnego Wielkopolska, która w tym roku obchodzi dziesięciolecie istnienia. Obecni podczas spotkania goście: Joachim Diesner – przedstawiciel Ministerstwa Środowiska, Ochrony Klimatu, Rolnictwa i Ochrony Konsumentów w rządzie Hesji, Wilhelm Böck – wiceprezydent Niemieckiego Stowarzyszenia Ogrodniczego oraz dr Katia Bögermann – przedstawicielka Niemieckiego Związku Rolników podkreślali, że wszelkie formy zrzeszania się rolników oznaczają zazwyczaj wartość dodaną dla całego sektora, podnosząc jego konkurencyjność i zwiększając efektywność prowadzonej działalności.

Udział w międzynarodowych imprezach to dobra okazja dla producentów tradycyjnej i zdrowej żywności, zrzeszonych w wielkopolskiej Sieci, aby przedstawić swoją ofertę. Z takiej możliwości skorzystało w tym roku sześciu wystawców. Pałac Popowo Stare z gminy Przemęt częstował go-

ści targowych znakomitymi wędlinami własnego wyrobu, prawdziwym bigosem i sernikiem bez mąki. Branżę nabiałową reprezentowała Spółdzielnia Mleczarska Udziałowców ze Strzałkowa, wielokrotnie nagradzana za zdrowe i pyszne masła oraz twarogi. Na stoisku nie brakowało również tradycyjnych polskich pierogów, które na miejscu przygotowywały kucharki z firmy Maciej Pomes Catering z Wronek. Można było także spróbować naturalnych lodów w kilkunastu smakach, pochodzących z poznańskiej Wytwórni Lodów Miś. Beata Peksa, prowadząca wspólnie z mężem gospodarstwo sadowniczo-rolnicze w Przyborowie nieopodal Szamotuł, wzięła udział w wydarzeniu, aby zaprezentować wyśmienite dżemy i konfitury. Marek Grądzki z gminy Lwówek zachęcał do skosztowania tradycyjnych Serów Grądzkich. Na wielbicieli mięsnych przysmaków czekała też bogata oferta firmy Tradycyjne Jadło ze Środy Wielkopolskiej, od lat kojarzonej w Berlinie z najwyższą jakością.

Tegoroczna wizyta przedstawicieli województwa wielkopolskiego nie byłaby możliwa, gdyby nie wsparcie finansowe ze środków Krajowej Sieci Obszarów Wiejskich w ramach PROW 2014–2020. Współorganizatorem spotkania rolników z Wielkopolski z przedstawicielami zagranicznych instytucji była Wielkopolska Izba Rolnicza.

Wicemarszałek Województwa Wielkopolskiego Krzysztof Grabowski oraz Prezes Wielkopolskiej Izby Rolniczej Piotr Walkowski z gośćmi odwiedzającymi stoisko Województwa Wielkopolskiego podczas Grüne Woche.

Fot. Mateusz Sieradzki

Europa przy wielkopolskim stole wielkanocnym

Wielkopolskie lokalne grupy działania zaprezentowały swój potencjał oraz dorobek w Parlamencie Europejskim w Brukseli. Wydarzenie, zorganizowane we współpracy pomiędzy Samorządem Województwa Wielkopolskiego oraz Andrzejem Grzybem – posłem do PE, odbyło się 27 marca 2018 roku. Uczestnicy wyjazdu przybliżyli rodzimą kulturę i zaprezentowali kuchnię regionalną związaną z okresem wielkanocnym. Wzięli też udział w konferencji poświęconej przyszłości polityki UE, nakierowanej na rozwój lokalny obszarów wiejskich.

Fot. Szymon Wdowczyk

Konferencja „LGD, Rozwój Lokalny Kierowany przez Społeczność w politykach UE i Państw Członkowskich – wielkopolskie doświadczenia i wnioski dla kolejnych perspektyw finansowych UE”. Na zdjęciu m.in. prelegenci: Josefine Loriz-Hoffmann, Czesław Siekierski, Krzysztof Hetman, Andrzej Grzyb, Krzysztof Grabowski, Małgorzata Blok oraz Krzysztof Wójcik.

W ostatnich dniach marca grupa Wielkopolan, złożona z przedstawicieli lokalnych grup działania (LGD) oraz Samorządu Województwa, odwiedziła Brukselę. W Parlamencie Europejskim zaprezentowano dziedzictwo kulturowe i kulinarne naszego regionu. Motywem przewodnim wydarzenia była Wielkanoc i związane z nią tradycje oraz zwyczaje.

27 marca w Parlamencie Europejskim odbyła się konferencja pn. „LGD, Rozwój Lokalny Kierowany przez Społeczność w politykach UE i Państw Członkowskich – wielkopolskie doświadczenia i wnioski dla kolejnych perspektyw finansowych UE”. W dyskusji udział wzięli m.in. poseł do Parlamentu Europejskiego Andrzej Grzyb, Wicemarszałek Województwa Wielkopolskiego Krzysztof Grabowski, przewodnicząca Wielkopolskiej Sieci LGD Małgorzata Blok, a także przedstawiciele unijnych instytucji: Czesław Siekierski – poseł do Parlamentu Europejskiego, przewodniczący parlamentarnej Komisji ds. Rolnictwa i Rozwoju Obszarów Wiejskich, Josefine Loriz-Hoffmann – przedstawicielka Komisji Europejskiej, dyrektor w Dyrekcji Generalnej ds. Rolnictwa i Roz-

woju Obszarów Wiejskich, Krzysztof Hetman – poseł do Parlamentu Europejskiego, członek parlamentarnej Komisji Rozwoju Regionalnego, Krzysztof Wójcik – przedstawiciel Komisji Europejskiej oraz Dyrekcji Generalnej ds. Polityki Regionalnej i Miejskiej, a także obecni na spotkaniu prezesi i pracownicy biur lokalnych grup działania funkcjonujących w Wielkopolsce. Spotkanie stanowiło okazję do rozmowy na temat polityki Unii Europejskiej w kontekście planowania perspektywy finansowej PROW na lata 2021–2027.

— *Nie ma dobrego rozwoju lokalnego bez lokalnych grup działania. Dostrzega to Unia Europejska i znajduje to coraz silniejsze odzwierciedlenie w jej politykach* — powiedział poseł do Parlamentu Europejskiego Andrzej Grzyb.

Podczas konferencji uczestnicy dzielili się swoimi doświadczeniami i wnioskami na temat wdrażania bieżących strategii, zwracając uwagę na wyzwania, przed którymi wspólnie stają lokalne grupy działania oraz Samorząd Województwa Wielkopolskiego. Przede wszystkim chodzi tu o złożoność procedur wyboru i oceny operacji, skomplikowany system

ZAGRANICZNE WYJAZDY STUDYJNE

legislacyjny i rozbudowany zakres czynności kontrolnych. Na spotkaniu podkreślono jednak, że nie brakuje również sukcesów wynikających z dotychczasowej działalności. Można do nich zaliczyć włączenie lokalnych społeczności w proces decydowania o kierunkach rozwoju obszarów objętych strategią, zbudowanie rozpoznawalności LGD jako animatora lokalnej społeczności oraz, co najważniejsze, skuteczną dystrybucję środków zgodnie z lokalnymi potrzebami.

Źródło: Zasoby Biura Posła do PE A. Grzybka

Wielkopolskie dziedzictwo kulinarne i kulturowe związane ze Świątami Wielkiej Nocy zaprezentowało 26 Lokalnych Grup Działania z województwa wielkopolskiego.

Kontynuacją konferencji było uroczyste spotkanie, zorganizowane w sali im. Yehudiego Menuhina w Parlamencie Europejskim, podczas którego lokalne grupy działania przygotowały stoiska promujące dziedzictwo kulturowe i kulinarne naszego regionu. W wydarzeniu wzięli udział m.in. europarlamentarzyści oraz pracownicy unijnej administracji, zajmujący się na co dzień tematyką rolnictwa i rozwoju obszarów wiejskich.

— *Spotkanie przy wielkopolskim stole wielkanocnym to znakomita okazja, aby poznać kulturę, w tym obrządkę świąteczne, ale również tradycyjną kuchnię naszego regionu. Wielkopolska ma się czym pochwalić. W 2017 roku Komisja Europejska zarejestrowała czwarty produkt pochodzący z na-*

szego regionu w Rejestrze Chronionych Nazw Pochodzenia i Chronionych Oznaczeń Geograficznych. Do „rogala świętomarcińskiego”, „wielkopolskiego sera smażonego” i „andrutów kaliskich” dołączyła „kielbasa biała parzona wielkopolska”, której można było skosztować podczas uroczystości — powiedział wicemarszałek Krzysztof Grabowski.

Na stoiskach wystawienniczych odbywały się degustacje produktów regionalnych, pokazy rękodzieła oraz warsztaty, do udziału w których zapraszali przedstawiciele lokalnych grup działania. Uczestnicy wieczornej uroczystości mogli skosztować pysznych wędlin i potraw z jaj. Nie brakowało białej kiełbasy (również posiadającej unijny certyfikat „kielbasy białej parzonej wielkopolskiej”), szynki, pasztetów, salcesonów, chleba ze smalcem i z charakterystycznym dla Wielkopolski masłem w kształcie baranka. Na stołach pojawiły się też żur, pieczeń rzymska z jajkiem, schab faszerowany białą kiełbasą i udziec pieczony. Goście degustowali lokalne soki, tłoczone m.in. z jabłek, czarnego bzu, jak i pomidorów. Była też okazja do skorzystania z warsztatów tworzenia tradycyjnych palm wielkanocnych, ozdabiania pisanek oraz kart świątecznych.

Organizatorzy wydarzenia zadbali również o to, aby przy tej okazji zaprezentować wielkopolską kulturę ludową. Szkolny Zespół Regionalny z Bukówca Górnego w powiecie leszczyńskim przygotował atrakcyjny program artystyczny, obejmujący nie tylko charakterystyczne tańce, śpiewy, ale również prezentację tamtejszej gwary. Nie zabrakło też dźwięków kojarzonych we wschodniej Wielkopolsce. To za sprawą występu Kramskiej Kapeli Podwórkowej, która zaprezentowała swój bogaty repertuar.

Wyjazd Wielkopolan do Brukseli był możliwy m.in. dzięki wsparciu finansowemu Unii Europejskiej w ramach Krajowej Sieci Obszarów Wiejskich Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014–2020.

Źródło: Zasoby Biura Posła do PE A. Grzybka

Tradycyjne dekoracje i regionalne produkty wielkanocne gościły na stołach w Parlamencie Europejskim.

LGD stawiają na współpracę

Wielkopolskie lokalne grupy działania realizują wspólne przedsięwzięcia, finansowane ze środków Europejskiego Funduszu Rolnego na Rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich. Dotychczas w Urzędzie Marszałkowskim w Poznaniu podpisano siedem umów na dofinansowanie operacji pomiędzy Województwem Wielkopolskim a władzami stowarzyszeń występujących w roli partnerów projektów. Trzy z nich dotyczą współpracy z partnerami zagranicznymi, natomiast jeden realizowany jest w partnerstwie z lokalnymi grupami działania z województwa kujawsko-pomorskiego. Kolejne trzy projekty opierają się na współpracy między LGD-ami funkcjonującymi w naszym regionie.

Podjęcie LEADER w ramach Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014–2020 zakłada możliwość realizacji wspólnych przedsięwzięć pomiędzy lokalnymi grupami działania. Poddziałanie „Przygotowanie i realizacja działań w zakresie współpracy z lokalną grupą działania” przeznaczone jest na wsparcie projektów w zakresie wzmocnienia kapitału społecznego, w tym podnoszenia wiedzy społeczności lokalnej na temat ochrony środowiska i zmian klimatycznych, rozwoju rynków zbytu i usług lokalnych. Przedmiotem operacji może być też zachowanie dziedzictwa lokalnego, budowa lub przebudowa ogólnodostępnej i niekomercyjnej infrastruktury turystycznej, rekreacyjnej lub kulturalnej, a także promowanie obszaru objętego lokalną strategią rozwoju oraz stworzenie warunków do rozwoju przedsiębiorczości na obszarze objętym LSR.

Jednym ze zrealizowanych już projektów jest wspólna inicjatywa Stowarzyszenia Dolina Noteci oraz LGD Lider Zielonej Wielkopolski, pn. „Centrum Edukacji Lokalnej Przedsiębiorczości”. Operacja, dofinansowana ze środków europejskich w kwocie 114,5 tysiąca złotych, zakładała zorganizowanie w czerwcu i lipcu 2017 roku Regionalnych Targów Przedsiębiorczości i Edukacji w Chodzieży i Środzie Wielkopolskiej. Podczas imprezy miejscowym społecznościom zaprezentowali się lokalni pracodawcy. Swoją ofertę przedstawiły też placówki edukacyjne oraz ośrodki przedszkolne. Poza tym w ramach projektu powstał film dotyczący tematyki przedsiębiorczości, edukacji i promocji obszaru objętego strategiami obu lokalnych grup działania. Partnerzy operacji przeprowadzili szkolenie podnoszące kompetencje uczestników w zakresie wykorzystania *social media* jako narzędzia pomocnego w poszukiwaniu zatrudnienia oraz budowaniu strategii marketingowej. Zorganizowano również dwa wyjazdy studyjne dla osób zamieszkujących gminy, na terenie których funkcjonują LGD biorące udział w przedsięwzięciu.

W ramach projektu współpracy Lokalna Grupa Działania KOLD zorganizowała dla gości z niemieckiej LGD Fläming-Havel warsztaty lepienia tradycyjnych polskich pierogów. Spotkanie odbyło się w Gminnym Ośrodku Kultury w Kuślinie.

Lokalna Grupa Działania KOLD nawiązała z kolei współpracę z niemieckim partnerem Lokale Aktionsgruppe Fläming-Havel e.V., działającym w kraju związkowym Brandenburgia. W ramach projektu pt. „Region w filmie i na talerzu – współpraca w celu rozwoju regionalnego”, we wrześniu 2017 roku w Wielkopolsce gościła 15-osobowa grupa restauratorów i właścicieli obiektów gastronomicznych z LAG Fläming-Havel. Goście odwiedzili m.in. Restaurację Iral oraz Muzeum Wikliniarstwa w Nowym Tomyślu, gospodarstwo ekologiczne Folwarku Wąsowo, Restaurację Lwowianka w Lwówku, Piramidę w miejscowości Paproć pod Nowym Tomyślem, a także Gminny Ośrodek Kultury w Kuślinie. Uczestniczyli również w warsztatach przyrządzania regionalnych potraw. Pokaz przygotowania poznańskiej pyzy zaprezentowała kuchnia Restauracji Lwowianka, a w GOK w Kuślinie odbyły się warsztaty lepienia tradycyjnych, polskich pierogów. W ramach spotkania zorganizowano konkurs kulinarny, podczas którego polskie zespoły przygotowały niemieckie dania, z kolei niemieccy partnerzy zmierzli się z polskimi potrawami. W tym roku

REALIZACJA PROW

przewidziana jest rewizyta Wielkopolan w kraju naszych zachodnich sąsiadów. Projektowi przyznano pomoc ze środków EFRR w wysokości ponad 81 tysięcy złotych.

Sporym przedsięwzięciem, wpływającym na rozwój turystyki rowerowej w naszym województwie, jest projekt współpracy pn. „Wielkopolska Okiem Cyklisty”, autorstwa pięciu lokalnych grup działania: Unii Nadwarciańskiej, Między Ludźmi i Jeziorami, Solidarnych w Partnerstwie, Solnej Doliny oraz Wielkopolski Wschodniej. Projekt zakłada powstanie 44 wiat przystankowo-rowerowych, wraz z niezbędną infrastrukturą, na terenie 30 gmin. Wiaty wyposażone będą w stoły oraz miejsca siedzące. Obok zaplanowano instalację tablic informacyjnych z mapami, na których zaznaczone zostaną pobliskie zabytki, miejsca noclegowe oraz szlaki rowerowe. Dzięki realizacji tej operacji turyści zyskają łatwiejszy dostęp do miejsc dotychczas

nieuczęszczanych ze względu na brak odpowiedniego oznakowania. 30 marca 2018 roku wicemarszałek Krzysztof Grabowski podpisał umowę z partnerami projektu. Lokalne grupy działania otrzymają na ten cel wsparcie w kwocie prawie 600 tysięcy złotych.

„Cztery Pory Roku na Krajnie” to projekt, w realizację którego zaangażowane są dwie lokalne grupy działania z terenu województwa wielkopolskiego (Krajna Złotowska i Krajna nad Notecią) oraz dwie z województwa kujawsko-pomorskiego (Partnerstwo dla Krajny i Pałuk oraz Nasza Krajna). Jego założeniem jest szeroka promocja walorów oraz potencjału historycznego i przyrodniczego tego regionu. Przedsięwzięcie zakłada m.in. powstanie leksykonu i aplikacji mobilnej poświęconych Krajnie, przeprowadzenie

Źródło: Zasoby LGD Lider Zielonej Wielkopolski

Projekt współpracy pn. „Centrum Edukacji i Lokalnej Przedsiębiorczości” zakładał m.in. wizytę na terenie stawów rybackich w Oleśnicy (gmina Chodzież). Partnerami projektu były LGD Dolina Noteci i LGD Lider Zielonej Wielkopolski.

REALIZACJA PROW

kulinarnych zajęć edukacyjnych i warsztatów przygotowujących do działalności gastronomicznej, a także organizację wydarzeń promocyjnych oraz konferencji podsumowującej. Inauguracja projektu miała miejsce 16 grudnia 2017 roku w Sępólnie Krajeńskim, gdzie odbyła się Powiatowa Wystawa Krajeńskich Stołów Wigilijnych, natomiast 25 marca 2018 roku partnerzy przedsięwzięcia zorganizowali na terenie Skansenu w Osieku nad Notecią wydarzenie pn. „Wielkanoc na Krajinie”. Operacja „Cztery Pory Roku na Krajinie” uzyskała dofinansowanie ze środków EFRROW w wysokości 133,5 tysiąca złotych.

W lutym 2018 roku rozpoczęto projekt współpracy zatytułowany „Poznajemy naszego sąsiada”. W jego realizację zaangażowane są trzy lokalne grupy działania, funkcjonujące w centralno-zachodniej części naszego województwa: Stowarzyszenie Ziemi Grodziskiej LEADER, LGD KOLD oraz LGD Źródło. Pierwszym etapem tego przedsięwzięcia był konkurs kulinarny „Międzypowiatowe dziedzictwo kulinarne”. W Kamieńcu w powiecie grodziskim rywalizowali przedstawiciele 14 gmin z terenu współpracujących ze sobą LGD. Projekt zakłada również wykonanie mapy obszaru uczestniczących w nim LGD, organizację rajdu rowerowego „Poznajemy region”, seminarium „Czy znasz swój region” oraz wydarzenia pn. „Powrót do źródła”, w trakcie którego będzie można wziąć udział w zapomnianych grach wielkopolskich. Operacja uzyskała dofinansowanie w wysokości ponad 60 tysięcy złotych.

Tymczasem Lokalna Grupa Działania „Trakt Piastów” pozyskała środki finansowe zarówno na przygotowanie, jak i realizację międzynarodowego projektu współpracy z fińską LGD, Rieska-LEADER. W kwietniu 2017 roku, w wyniku umowy podpisanej z Województwem Wielkopolskim, Stowarzyszenie uzyskało dotację pozwalającą na zaaranżowanie zagranicznego spotkania, podczas którego opracowano koncepcję wykonania tego polsko-fińskiego projektu. Obie strony zainteresowane są przygotowaniem wydarzenia promującego aktywność społeczną i gospodarczą, w szczególności kobiet. Tak zrodził się pomysł, aby w ramach projektu zorganizować Kongres Kobiet LGD. Inicjatywa ma przyczynić się również do poznania i wypro-

Pokaz garncarstwa zrealizowany w ramach wydarzenia „Wielkanoc na Krajinie” w miejscowości Osiek nad Notecią (gmina Wyrzysk, powiat pilski).

Zródło: Zasoby LGD Krajina Złotowska

wania bogatych zasobów przyrodniczych obszarów, np. poprzez wspólne warsztaty zielarskie. Umowa na dofinansowanie realizacji projektu współpracy „Aktywność – natura i przedsiębiorczość” została podpisana 8 grudnia 2017 roku. W rezultacie LGD „Trakt Piastów” uzyskała dofinansowanie w kwocie ponad 135 tysięcy złotych.

Fundusze dla sołectw

W pierwszym kwartale 2018 roku odbyły się powiatowe spotkania z udziałem sołtysów. Rozmowy dotyczyły możliwości pozyskania środków na obszarach wiejskich. Przede wszystkim dyskutowano o szansach związanych z dostępnością unijnych funduszy w ramach Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014–2020.

— *Samorząd Województwa Wielkopolskiego zakontraktował do tej pory ponad 330 milionów złotych z unijnych funduszy na realizację zadań na obszarach wiejskich w naszym regionie. Pieniądze pochodzą z Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014–2020. Od lat wspieramy też sołectwa ze środków własnych województwa. W programie Wielkopolska Odnowa Wsi uczestniczy już 1956 sołectw z terenu 185 gmin województwa wielkopolskiego — mówił wicemarszałek Krzysztof Grabowski.*

Źródło: Zasoby UMWW

W Forum Sołtysów Gmin Powiatu Tureckiego w Brudzewie uczestniczyli (od prawej): Wójt Brudzewa Cezary Krasowski, Starosta Powiatu Tureckiego Mariusz Seńko, Wicemarszałek Województwa Wielkopolskiego Krzysztof Grabowski, Radna Województwa Wielkopolskiego Anna Majda oraz Zastępca Dyrektora Departamentu Rolnictwa i Rozwoju Wsi Dariusz Młynarczyk.

Uczestnicy spotkań zapoznali się ze szczegółowymi informacjami na temat konkursów ogłaszanych przez lokalne grupy działania (LGD) w ramach tzw. podejścia LEADER. LGD opracowały strategie rozwoju lokalnego kierowanego przez społeczność na kwotę ponad 320 milionów złotych, która będzie wydatkowana do końca realizacji programu. Kwota ta jest stopniowo rozdysponowywana w wyniku rozstrzygnięć naborów wniosków przeprowadzanych przez LGD zgodnie z harmonogramami dostępnymi na ich stronach internetowych. Konkursy zaplanowane do 2020 roku umożliwiają pozyskanie środków m.in. na podejmowanie i rozwijanie działalności gospodarczej, budowę lub przebudowę ogólnodostępnej i niekomercyjnej infrastruktury turystycznej lub rekreacyjnej, zachowanie dziedzictwa lokalnego czy też projekty grantowe.

— *Województwo Wielkopolskie przeprowadza trzy nabory wniosków w ramach PROW 2014–2020. Pomoc finansowa,*

w łącznej wysokości ponad 22 milionów złotych, skierowana będzie do gmin i ich jednostek organizacyjnych. Unijne wsparcie przeznaczamy na „Inwestycje w obiekty pełniące funkcje kulturalne”, „Kształtowanie przestrzeni publicznej” oraz „Ochronę zabytków i budownictwa tradycyjnego”. Nabory trwały od marca do maja 2018 roku — wyjaśniła Izabela Mroczek, dyrektor Departamentu PROW UMWW.

Rozmowy z udziałem sołtysów dotyczyły również innych działań realizowanych przez Samorząd Województwa, ale ze środków własnych. Dużym zainteresowaniem cieszy się regionalny program Wielkopolska Odnowa Wsi, który zakłada wsparcie oddolnych inicjatyw sołectkich.

— *Do 15 lutego 2018 roku przyjmowaliśmy wnioski w ramach VIII edycji konkursu „Pięknieje Wielkopolska Wieś”. Każda gmina mogła starać się o dofinansowanie maksymalnie trzech projektów sołectkich. Ich zakres tematyczny musiał dotyczyć zagospodarowania przestrzeni publicznej poprawiającej estetykę miejscowości czy zachowania, odtwarzania i promowania dziedzictwa kulturowego, przyrodniczego lub krajobrazowego oraz tradycji społeczności lokalnych. Wysokość dotacji wynosi od 10 do 30 tysięcy złotych. W budżecie województwa na 2018 rok zabezpieczono kwotę 3,25 miliona złotych na realizację konkursu — powiedział Dominik Bekasiak, kierownik Oddziału Odnowy Wsi w Departamencie Rolnictwa i Rozwoju Wsi UMWW.*

Spotkanie w Wysocku Wielkim w powiecie ostrowskim.

Źródło: Zasoby UMWW

Kiszony szparag – tradycja rodem z Wielkopolski

Wraz z nadejściem ciepłych, wiosennych dni, sklepowe półki stopniowo zapełniają się szparagami. Ze względu na cenne walory zdrowotne, delikatny smak i piękny wygląd, zdobywają coraz liczniejsze grono zwolenników. Na łamach biuletynu „Nasza euroPROWincja” prezentujemy Szparag Kiszony Pakosławski, znajdujący się na Liście Produktów Tradycyjnych Ministerstwa Rolnictwa i Rozwoju Wsi.

Uprawa szparagów w Wielkopolsce, w rejonie Pakosławia, sięga okresu zaboru pruskiego (XIX wiek), kiedy sprowadzili je w te okolice niemieccy osadnicy. Od nich kulturę uprawy tej rośliny przejęli polscy rolnicy, którzy, chcąc spożywać szparagi także poza sezonem zbiorów, zaczęli je – podobnie jak ogórki – zakiszać.

Szparagi są warzywem wykwintnym, wymagającym dużego nakładu pracy. Gleba pod ich uprawę powinna być dobrze nawieziona obornikiem i odchwaszczona mechanicznie, a następnie odpowiednio uprawiana, nawadniana i podlewana. Zbiór młodych pędów następuje dopiero w trzecim roku od założenia hodowli. Proces zakiszenia podnosi jeszcze „arystokratyczne” właściwości szparagów, które dopełniają takie składniki, jak koper, chrzan, liście czarnej porzeczki, liście dębu i ząbki czosnku. Całość zalewana jest w słoikach solanką. Szparagi zawierają sporo witaminy C, B1, B2, ponadto sole mineralne oraz bardzo dużo asparaginy. Po ukiszeniu zachowują biały kolor, jędrność i kruchość. Dawniej kiszony szparag przechowywano zanurzając beczki lub słoiki w studni, obecnie praktykuje się magazynowanie ich w chłodnym i ciemnym pomieszczeniu.

W produkcji kiszzonego szparaga specjalizuje się gospodarstwo agroturystyczne „Wojciechówka”, należące do Beaty i Wojciecha Walkowiaków z Pakosławia. Działalność państwa Walkowiaków w dużej mierze przyczyniła się do popularyzacji tego wyjątkowego produktu. Kiszony szparag został wielokrotnie nagrodzony w ramach konkursów kulinarnych, zarówno o zasięgu regionalnym, jak i krajowym. W 2009 roku zajął pierwsze miejsce w konkursie wojewódzkim „Nasze Kulinarne Dziedzictwo – Smaki Regionów”. Rok później wpisano go na Listę Produktów Tradycyjnych Ministerstwa Rolnictwa i Rozwoju Wsi, a w 2011 roku właściciele gospodarstwa otrzymali za swój kiszony szparag „Perłę”, nagrodę przyznaną przez Polską Izbę Produktu Regionalnego i Lokalnego podczas poznańskich targów Smaki Regionów. „Wojciechówka” należy również do Sieci Dziedzictwa Kulinarne Wielkopolska, skupiającej obiekty gastronomiczne oraz producentów tradycyjnej żywności najwyższej jakości.

Przepis na szparag kiszony

Składniki:

- pęczek białych szparagów
- 1 łyżka soli
- ½ łyżeczki gorczycy
- kawałek korzenia chrzanu
- gałązka świeżego kopru
- 3–4 ząbków czosnku
- 4–5 liści porzeczki

Sposób wykonania:

Szparagi obrać i odkroić zdrewniałe końce. Przygotować zalewę: zagotować wodę, a potem rozpuścić w niej łyżkę soli. W słoiku ułożyć szparagi, przekładając je liśćmi porzeczki i koprem, dodać obrany czosnek i pokrojony w słupki chrzan. Zalać gorącą zalewą, zakręcić. Słoik postawić na przykrywcę do ostygnięcia. Szparagi są ukiszone po około 5 dniach. Im dłużej postoją, tym będą kwaśniejsze.

Zródło: <http://www.kuchniamazopolska.pl/2014/05/kiszony-szparagi.html> (zdjęcie i tekst)

**Jednostka Regionalna Krajowej Sieci Obszarów Wiejskich
Departament Programów Rozwoju Obszarów Wiejskich
Urząd Marszałkowski Województwa Wielkopolskiego**

al. Niepodległości 34, 61-714 Poznań
tel. 61 626 60 00, faks 61 626 60 04
e-mail: ksow@umww.pl

www.wielkopolskie.ksow.pl | www.dprow.umww.pl

Publikacja bezpłatna

**SAMORZĄD WOJEWÓDZTWA
WIELKOPOLSKIEGO**

„Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich: Europa inwestująca w obszary wiejskie”.
Instytucja Zarządzająca PROW 2014–2020 – Minister Rolnictwa i Rozwoju Wsi.

Publikacja opracowana przez Departament Programów Rozwoju Obszarów Wiejskich Urzędu Marszałkowskiego Województwa Wielkopolskiego w Poznaniu. Operacja współfinansowana jest ze środków Unii Europejskiej w ramach Krajowej Sieci Obszarów Wiejskich Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020.